



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 681/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Daliborom Kuciaňom, advokátom, Žilinská cesta 130, Piešťany, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tp/36/2023 a jeho uzneseníu z 28. augusta 2023 a proti postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tpo/47/2023 a jeho uzneseníu zo 14. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tp/36/2023 a jeho uznesením z 28. augusta 2023 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tpo/47/2023 a jeho uznesením zo 14. septembra 2023. Sťažovateľka sa domáha zrušenia napadnutých uznesení a vrátenia veci okresnému súdu na ďalšie konanie, ako aj náhrady trov konania.

2. Uznesením okresného súdu zo 6. júla 2023 bola sťažovateľka (výrokmi V až VIII) podľa § 87 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako obvinená vzatá do väzby. Väzba sťažovateľky sa započítava od 3. júla 2023 od 06.55 h a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby Leopoldov. Podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľky nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Podľa § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľky jej písomným sľubom nenahradil a písomný sľub

neprijal. Sťažnosť sťažovateľky proti tomuto uzneseniu zamietol krajský súd uznesením z 1. augusta 2023.

3. Sťažovateľka podala 16. augusta 2023 Krajskej prokuratúre v Trnave žiadosť o prepustenie z väzby. Prokurátor doručil 23. augusta 2023 okresnému súdu svoje zamietavé stanovisko k uvedenej žiadosti (vypracované už 21. augusta 2023).

4. Okresný súd napadnutým uznesením z 28. augusta 2023 podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol. Podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľky dohľadom probačného a mediáčného úradníka nenahradil. Podľa § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľky jej písomným sľubom nenahradil a jej písomný sľub neprijal.

5. Sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 28. augusta 2023 krajský súd napadnutým uznesením zo 14. septembra 2023 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutými uzneseniami konajúcich súdov a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu. Sťažovateľka namieta, že okresný súd rozhodol na základe neúplného vyšetrovacieho spisu. Krajský súd už rozhodol na základe kompletného vyšetrovacieho spisu, ale svojím postupom jej odňal možnosť reagovať na právny názor krajského súdu (odňal jej možnosť dvojinštančného konania). Sťažovateľka tiež namieta rýchlosť rozhodovania o jej žiadosti o prepustenie z väzby.

7. Sťažovateľka bola 28. augusta 2023 k svojej žiadosti vypočutá. Zo zápisnice okresného súdu vyplýva, že sudca pre prípravné konanie sa oboznámil s podstatnou časťou vyšetrovacieho spisu, pričom uviedol, že krajská prokuratúra mu predložila časť vyšetrovacieho spisu, pričom tento postup akceptoval v zmysle § 72 ods. 6 Trestného poriadku „*vzhľadom na procesné štádium konania, avšak dôrazne upozorňuje OČTK, že v budúcnosti takýto postup nemusí byť samozrejmosťou...*“. Podobné konštatovanie je obsahom aj napadnutého uznesenia okresného súdu s tým, že je potrebné vyšetrovací spis doplniť o zápisnice o aktuálnych úkonoch.

8. Sťažovateľka argumentuje, že postup prokurátora bol nezákonný – nepredložil celý vyšetrovací spis a zároveň žiadosť o prepustenie z väzby nepredložil bez meškania okresnému súdu. Po vzatí sťažovateľky do väzby pritom bolo vykonaných 16 výsluchov svedkov.

9. Okresný súd konal tiež nezákonne, keď akceptoval uvedený postup prokurátora. Samotné rozhodovanie bez dosiaľ získaného spisového materiálu je „*arbitrárne, formalistické, až mechanické, a ústavne neudržateľné.*“. V predmetnej veci neboli naplnené podmienky podľa § 72 ods. 6 Trestného poriadku, pretože nejde o prípad zvlášť rozsiahleho spisového materiálu. Okresný súd založil rozsiahlosť na domnienke do budúcnosti. Z ničoho pritom nevplýva, že by malo ísť o zvlášť rozsiahly spisový materiál, jeho prípadný vznik do budúcnosti je pre rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby irelevantný. Rozsiahlosť spisového materiálu netvrdil ani prokurátor, ktorý takto tiež hodnotil žiadosť sťažovateľky na neúplnom podklade.

10. Trvanie dôvodov väzby je potrebné hodnotiť na podklade celého spisového materiálu o to viac, že vykonanými výsluchmi sa dôvody sťažovateľkinej väzby oslabili až úplne zanikli.

11. Krajský súd v napadnutom uznesení konštatoval porušenie povinnosti zo strany prokurátora, ako i okresného súdu (strana 7 napadnutého uznesenia), uviedol, že sudca pre prípravné konanie nemôže rozhodnúť na základe fikcie o obsahu spisu, ak rozhoduje len na základe časti spisu, musia byť splnené podmienky podľa § 72 ods. 6 Trestného poriadku.

12. Krajský súd si dodatočne zabezpečil spisový materiál k 11. septembru 2023 a o sťažnosti rozhodol 14. septembra 2023 s tým, že ju zamietol. Skutočnosti, ktoré viedli k zamietnutiu žiadosti sťažovateľky, sa objavili takto až pred sťažnostným súdom, čím sa jej zmarila možnosť na ne reagovať v sťažnostnom konaní. Ak uvedené skutočnosti existovali, mali sa objaviť už v napadnutom uznesení okresného súdu.

13. Z uvedených skutočností vyplýva, že *„o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu sa konalo jednoinštančne a 7 týždňov a 2 dni. Ak krajský súd identifikoval, podľa nášho názoru hrubé, porušenie povinnosti prokurátora a okresného súdu... jediným následkom tohto nezákonného postupu je prepustenie sťažovateľky z väzby na slobodu bez ďalšieho.“*. Uvedenú procesnú vadu nemožno zhojiť ani v sťažnostnom konaní, preto mal krajský súd prepustiť sťažovateľku z väzby na slobodu bez ohľadu na to, že takýto dôsledok výslovne neustanovujú ustanovenia Trestného poriadku, prípadne ustálená judikatúra.

14. Sťažovateľka ďalej argumentuje, že pre nepredloženie celého dosiaľ získaného spisového materiálu nebolo odo dňa podania žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu prokurátorovi (16. august 2023) do dňa doručenia napadnutého uznesenia krajského súdu (6. október 2023) *„zákonným spôsobom nielen rozhodované, ale ani rozhodnuté, pričom takéto, i to nezákonné rozhodovanie a rozhodnutie, trvalo 7 týždňov a 2 dni, teda 51 dní.“*. Následkom tohto nezákonného postupu prokurátora, okresného súdu, ako i krajského súdu je *„od 16. augusta 2023 doposiaľ, nečinnosť a je potrebné po zrušení uznesenia KS TT a uznesenia OS TT vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie, ale zákonné, konanie, rozhodovanie a rozhodnutie.“*

15. Krajský súd vydal napadnuté uznesenie 14. septembra 2023, pričom posledným dňom lehoty na písomné vyhotovenie uznesenia bol 29. september 2023. Krajský súd nepostupoval pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky urýchlene. Krajský súd nevyhotovil napadnuté uznesenie ani v lehote 10 pracovných dní napriek tomu, že ide o väzobnú vec a o predĺžení tejto zákonnej lehoty nebola upovedomená ani sťažovateľka a ani obhajca.

16. Sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu bola predložená krajskému súdu 6. septembra 2023, z čoho je zrejmé, že konanie na krajskom súde o rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu prebiehalo ku dňu doručenia napadnutého uznesenia krajského súdu *„jeden mesiac (i to jednoinštančne s odkazom na skôr uvedené), čo je rovnako v rozpore s požiadavkou, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby...“*.

17. Konanie o preskúmaní zákonnosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľky celkovo trvalo minimálne od 16. augusta 2023 do 6. októbra 2023, teda 51 dní, čo nezodpovedá zárukám na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby. Okrem dosiaľ uvedeného je potrebné uviesť, že nezákonným a pomalým postupom prokurátora, okresného súdu a krajského súdu bola sťažovateľka zbavená možnosti opakovať svoju žiadosť o prepustenie z väzby v periodických lehotách

vyplývajúcich zo zákona (§ 79 ods. 3 Trestného poriadku), lebo táto možnosť je viazaná na právoplatné rozhodnutie o predchádzajúcej žiadosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu. Sťažovateľka namieta, že okresný súd rozhodol na základe neúplného vyšetrovacieho spisu. Krajský súd si pri rozhodovaní o sťažnosti zaobstaral kompletný vyšetrovací spis, avšak vzhľadom na pochybenie okresného súdu mal sťažovateľku prepustiť na slobodu, a nie sťažnosť zamietnuť, keďže takto bolo konanie *de facto* jednoinštančné. Sťažovateľka tiež namieta rýchlosť rozhodovania o svojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením z 28. augusta 2023 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

19. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

20. Sťažovateľka podala proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť podľa Trestného poriadku. Krajský súd ako sťažnostný súd námietky sťažovateľky vecne preskúmal a rozhodol napadnutým uznesením zo 14. septembra 2023. Uplatnenie právomoci krajského súdu takto vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať opodstatnenosť námietok sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

21. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 14. septembra 2023 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

22. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej

moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

23. Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05) vyplýva, že v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 ústavy) je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania. V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, III. ÚS 34/07, IV. ÚS 181/07, IV. ÚS 333/08, III. ÚS 54/2017, IV. ÚS 263/2018).

24. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti za väzbu a proti nej vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

25. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup či správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne prispôbený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03). Právomocou ústavného súdu je preskúmať zlučiteľnosť konkrétneho rozhodnutia väzobného súdu, ktorým je jednotliviec pozbavený slobody (v tomto prípade ponechaný vo väzbe, pozn.), s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

26. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti výlučne namieta, že okresný súd rozhodol na základe neúplného vyšetrovacieho spisu. Krajský súd mohol toto pochybenie podľa sťažovateľky napraviť jedine tým, že ju mal prepustiť z väzby na slobodu. Krajský súd tým, že si zaobstaral kompletný vyšetrovací spis a sám vo veci rozhodol (sťažnosť zamietol), porušil označené práva sťažovateľky, keďže týmto postupom krajského súdu sa o jej žiadosti konalo len jednoinštančne.

27. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti v kontexte rozhodovania o vine a treste a súvisiacich otázkach v trestnom konaní stabilne a opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno

na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07). Uvedené právne závery možno aplikovať aj pri rozhodovaní o väzbe v tom zmysle, že na základe sťažnosti ako opravného prostriedku vec a sťažnostné námietky preskúma sťažnostný súd, ktorý môže napraviť pochybenia nižšieho súdu. V takejto procesnej situácii potom možno v zásade konštatovať, že boli naplnené princípy spravodlivého procesu (porovnaj m. m. IV. ÚS 605/2021, III. ÚS 256/2022). Podstatou zásady dvojinštančného konania je, že dôležité a najmä právne otázky po rozhodnutí na súde prvého stupňa môžu byť následne predmetom posúdenia prostredníctvom opravného prostriedku na inštančne vyššom súde. Obsahom tejto zásady a aj účelom opravného (sťažnostného) konania je aj náprava pochybení súdu prvého stupňa v sťažnostnom konaní.

28. V prerokúvanej veci možno uviesť, že pri rozhodovaní okresného súdu došlo k pochybeniu (rozhodnutiu na základe neúplného vyšetrovacieho spisu). Toto pochybenie identifikoval a napravil krajský súd ako sťažnostný súd (zaobstaraním si úplného vyšetrovacieho spisu). Uvedený postup krajského súdu ústavný súd považuje za ústavne súladný, keď tento postup rešpektuje zmysel a účel príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich konanie o sťažnosti. Nemožno akceptovať argumentáciu sťažovateľky, že jediným spôsobom nápravy uvedeného stavu bolo jej prepustenie z väzby na slobodu. Uvedená argumentácia totiž úplne popiera podstatu riadnych opravných prostriedkov, ktorých účelom je aj náprava pochybení inštančne nižšieho súdu. V prerokúvanej veci išlo bez ďalšieho o pochybenie, ktoré bolo možné napraviť v sťažnostnom konaní, a to s prihliadnutím aj na to, že sťažovateľka svoju námietku nijako bližšie nekonkretizovala, teda nijako bližšie neodôvodňovala, prečo jedinou prípustnou alternatívou bolo jej prepustenie na slobodu. Je tiež relevantné, že sťažovateľka nijako neargumentuje, že ona sama, resp. jej obhajca nemali všetky potrebné podklady pri koncipovaní žiadosti o prepustenie z väzby a pri formulovaní svojich argumentov v prospech jej prepustenia z väzby, prípadne pri formulovaní obsahu sťažnosti. Možno doplniť, že alternatívny procesný postup krajského súdu podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nie je z vecného hľadiska ústavnej udržateľnosti podstatný.

29. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K rýchlosti rozhodovania o žiadosti sťažovateľky na prepustenie z väzby na slobodu:

30. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú (I. ÚS 187/07, III. ÚS 16/09). Zákonnosť väzby je zároveň

determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07).

31. Osobám pozbaveným slobody čl. 5 ods. 4 dohovoru zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, a tým dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné [rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Rehbock proti Slovinsku z 28. 11. 2000, Vodeničarov proti Slovenskej republike z 21. 12. 2000, § 33 – § 36].

32. Článok 5 ods. 4 dohovoru zaručuje rýchlosť prieskumného konania vo veciach väzobných (ide teda o rýchlosť väzobného rozhodovania, nie rozhodovania vo veci samej). Účelom tohto ustanovenia je zaručiť, aby väzobne stíhaná osoba v rozumnej dobe získala odpoveď na otázku, či je jej väzba zákonná, a v opačnom prípade bola prepustená na slobodu. Rozdiel medzi uvedenými ustanoveniami je možné ilustrovať aj na odlišne vymedzenej dobe, ktorá je predmetom prieskumu. Zatiaľ čo v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru je relevantnou doba od podania sťažnosti proti rozhodnutiu o vzatí do väzby (resp. žiadosti o prepustenie z väzby) až do doručenia rozhodnutia o sťažnosti, v prípade čl. 5 ods. 3 dohovoru je to doba od zadržania až do vynesenia rozsudku (rozsudok ESLP vo veci Český proti Českej republike zo 6. 6. 2000, č. 33644/96, bod 71).

33. O väzbe musí súd rozhodnúť urýchlene. Lehota začína podaním návrhu alebo žiadosti a končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, prípadne doručením tohto rozhodnutia, ak sa rozhodlo v neprítomnosti obvineného. Neexistuje nijaká pevne ustanovená lehota, v ktorej by súd musel rozhodnúť. Či sa rozhodlo urýchlene, sa posudzuje podľa okolností prípadu. Spravidla však požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 147/2011, III. ÚS 211/2022).

34. Čo sa týka lehôt, ktoré boli zo strany ESLP posúdené v súvislosti s rozhodovaním vo väzobných veciach ako neprímerané, ústavný súd poukazuje na vec Jablonski proti Poľsku (sťažnosť č. 33492/96, 21. 12. 2000), v ktorej bolo neprímeraných 43 dní; vec Nikolov proti Bulharsku (sťažnosť č. 38884/97, 30. 1. 2003) s konštatovaním neprímeraných 42 dní a prípad G. B. proti Švajčiarsku (sťažnosť č. 27426/95, 30. 11. 2000) s neprímeranými 32 dňami (III. ÚS 414/2021).

35. Vo veci Vejmolá proti Českej republike (sťažnosť č. 57246/00, 25. 10. 2005) ESLP zdôraznil, že čl. 5 ods. 4 dohovoru tiež zakotvuje právo na doručenie súdneho rozhodnutia, ktoré sa týka zákonnosti zadržania v krátkom čase. Z uvedeného rozhodnutia rovnako vyplýva, že štát, ktorý rozhoduje o väzbe v dvojinstančnom konaní, musí v zásade poskytnúť zadržaným osobám rovnaké záruky pri odvolaní, ako aj v prvostupňovom konaní, pričom požiadavka dodržania „krátkej lehoty“ nepochybne predstavuje jednu z nich (III. ÚS 414/2021).

36. Vo veci Osváthová proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 15684/05, ods. 71, 21. 12. 2020) ESLP zopakoval, že podľa jeho rozhodovacej činnosti lehota, ktorá sa na účely čl. 5 ods. 4 dohovoru posudzuje, začína podaním žiadosti vnútroštátnemu orgánu a v prípade, že rozhodnutie

nie je verejne vyhlásené, sa lehota končí v momente, keď je rozhodnutie komunikované (doručené) sťažovateľovi alebo jeho právnomu zástupcovi (pozri *mutatis mutandis* Koendjibarie proti Holandsku, rozsudok z 25. 10. 1990, séria č. 185-B, § 28; Singh proti Českej republike, č. 60538/00, § 74, 25. 1. 2005 a Cabala proti Slovenskej republike, č. 8607/02, § 68, 6. 9. 2007).

37. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že žiadosť sťažovateľky o prepustenie z väzby bola krajskou prokuratúrou predložená okresnému súdu 23. augusta 2023, ktorý o tejto žiadosti rozhodol 28. augusta 2023. Sťažovateľka bezprostredne po vyhlásení uznesenia zahlásila sťažnosť, ktorú jej obhajca písomne odôvodnil 29. augusta 2023. Vec bola predložená krajskému súdu 6. septembra 2023. Z uvedených okolností vyplýva, že okresný súd o žiadosti sťažovateľky rozhodol po piatich dňoch od predloženia veci krajskou prokuratúrou. Štrnásty deň po predložení žiadosti bola vec predložená krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľky. Z tohto hľadiska možno konštatovať, že okresný súd vo veci žiadosti sťažovateľky rozhodoval urýchlene a bez zbytočných prieťahov.

38. Krajskému súdu bola vec predložená 6. septembra 2023 s tým, že po 8 dňoch o sťažnosti rozhodol (14. septembra 2023). Obhajca sťažovateľky prevzal napadnuté uznesenie 6. októbra 2023, t. j. 30 dní po predložení veci krajskému súdu. Možno teda konštatovať, že aj krajský súd vo veci sťažnosti sťažovateľky rozhodoval urýchlene a bez zbytočných prieťahov.

39. Ústavný súd nehodnotil postup prokurátora krajskej prokuratúry z dôvodu, že jeho postup sťažovateľka nenamietala v petite ústavnej sťažnosti. Námietku sťažovateľky, že v konečnom dôsledku o jej žiadosti o prepustenie bolo rozhodované len na jednom stupni, ústavný súd neakceptoval ani v kontexte jej námietky o rýchlosti rozhodovania súdov v jej väzobnej veci (žiadosti o prepustenie), keďže aj v tejto súvislosti sú relevantné dôvody vymedzené v bode III.2 tohto uznesenia.

40. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

41. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ako ich špecifikovala v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu